

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

15 בפברואר 2010

488

א' באדר התש"ע

עמוד

438 הצעת חוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות (תיקון מס' 3), התש"ע-2010

הצעת חוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות (תיקון מס' 3), התש"ע-2010

תיקון סעיף 5

1.

בחוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות, התשנ"ג-1993¹, בסעיף 5 –

- (1) בסעיף קטן (א), בהגדרה "שיעור עלות האשראי המרבי", במקום "לאשראי הלא-צמוד" יבוא "לאשראי בחשבונות עובר ושב";
- (2) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) המפקח על הבנקים שמונה לפי סעיף 5 לפקודת הבנקאות, 1941², רשאי, בצו, אם מצא כי קיימים טעמים המצדיקים זאת, בהסכמת שר המשפטים, לשנות את השיעור הקבוע בהגדרה "שיעור עלות האשראי המרבי" שבסעיף קטן (א), או את סוג האשראי שלפיו יש לחשב את העלות הכוללת הממוצעת לפי אותה הגדרה."

ד ב ר י ה ס ב ר

היום. הריבית המחושבת על פי ההגדרה אינה משקפת, ככל הנראה, את הסיכון שנושאים עמם לוויים הפונים להלוואה חוץ בנקאית שהוא גבוה לרוב מהלוויים אשר המערכת הבנקאית מעניקה להם אשראי. בעקבות תיקון סעיף 15 בהתאם לתקנות הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות (קביעת סכום לענין סעיף 15(ב)(1) לחוק), התשס"ז-2007 (ק"ת התשס"ז, עמ' 796), חל סעיף 5 לחוק והמגבלה הקבועה בו לגבי שיעור הריבית המרבית, על הלוואות עד מיליון שקלים חדשים. בכך הוחלה תקרת הריבית על רובן המוחלט של ההלוואות הצרכניות ועל חלק מההלוואות לעסקים. שינוי משמעותי זה חייב לערוך בדיקה לגבי אופן חישובה של הריבית המרבית. בדיקה זו העלתה כי יש לערוך התאמה ביחס לגובה הריבית שניתן לגבות מלוויים אלה.

מוצע על כן לתקן את סעיף 5 לחוק כך שחישוב הריבית ייעשה על בסיס הריבית לגבי חשבונות העובר ושב ולא על בסיס העלות הכוללת הממוצעת לאשראי הלא צמוד, זאת מכיוון שהריבית החלה על מסגרות האשראי בחשבונות עובר ושב משקפת בקירוב רב יותר את הסיכון שנושאים עמם לוויים חוץ בנקאיים, וחישוב המתבסס עליה יאפשר מלוויים החוץ בנקאיים לקבוע ריבית כלכלית המתחשבת בסיכון זה.

עוד מוצע, כדי לאפשר גמישות, להסמיך את המפקח על הבנקים, בהסכמת שר המשפטים, לעדכן, בצו, את ההגדרה לפי הצורך, עם שינוי העתים.

סעיף 5 לחוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות, התשנ"ג-1993 (להלן – החוק), קובע מהו השיעור המרבי של הריבית שנושה יכול ליטול מלווה בהלוואה חוץ בנקאית שהסעיף חל לגביה. הסעיף האמור קובע כי "שיעור העלות הממשית של האשראי" – המוגדר בסעיף 1 לחוק כיחס שבין סך כל הסכומים שנדרש הלווה לשלם בקשר לחזרה ההלוואה מעבר לסכום שקיבל בפועל מן המלווה, לבין הסכום שקיבל הלווה בפועל באמור, בחישוב שנתי – לא יעלה, בחישוב שנתי, על "שיעור עלות האשראי המרבי" המוגדר בסעיף קטן 5(א) כפי שניים ורבע מן העלות הכוללת הממוצעת לאשראי הלא-צמוד הניתן לציבור בידי הבנקים ושחושב בידי בנק ישראל ובהתאם לפרסומיו.

בחלוף השנים הרכבו של סל האשראי הלא-צמוד הניתן לציבור בידי הבנקים השתנה. חלקו היחסי של האשראי הלא-צמוד שמקורו ביתרות החובה בחשבונות עובר ושב ירד משמעותית ואילו חלקו היחסי של הלוואות אחרות עלה. משמעות הדבר היא כי הריבית המחושבת היום על פי ההגדרה, נמוכה באופן יחסי מוז שחושבה בעבר, בעת חקיקת החוק, שכן הריבית על יתרות החובה בחשבונות עובר ושב הינה גבוהה באופן משמעותי מוז של הלוואות שאינן צמודות.

כיום, הלוויים הבנקאיים, שהם בעלי הסיכון הגבוה יותר, נושאים ריבית הקרובה לריבית המחושבת על פי הגדרת "שיעור עלות האשראי המרבי" כנוסחה

¹ ס"ח התשנ"ג, עמ' 174; התש"ס, עמ' 258.

² ע"ר 1134, תוס' 1, עמ' (ע) 69 (א) 85.